

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 718/2016-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. februára 2017 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej, sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Rudolfa Tkáčika vo veci sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom JUDr. Augustínom Tomášom, Floriánska 16, Košice, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 72/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 72/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C 72/2010 konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDACTED] finančné zadost'učinenie n e p r i z n á v a .

4. Okresný súd Košice II je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 355,73 € (slovom tristopät'desiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Augustína Tomáša, Floriánska 16, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 718/2016 z 18. októbra 2016 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „žalobca“), v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 72/2010.

2. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Dňa 06.05.2010 na Okresnom súde Košice II začalo na základe žaloby, ktorú podal sťažovateľ, konanie proti [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] o náhradu škody spôsobenej na majetku [REDACTED] vadným úradným postupom a vadnými rozhodnutiami. Vec je vedená na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 18 C/72/2010.

Uznesením Okresného súdu Košice II zo dňa 05.12.2011 súd konanie zastavil pre prekážku litispendencie, avšak bez toho, aby rozhodol o sťažovateľovej žiadosti podľa § 30 OSP. Proti tomuto uzneseniu sa sťažovateľ odvolal a v odvolaní opakovane požiadal o ustanovenie právneho zástupcu. Uznesením zo dňa 21.12.2011, ktoré bolo sťažovateľovi doručené po uplynutí odvolacej lehoty, súd rozhodol, že žiadosti o ustanovenie právneho

zástupcu uplatnenej v rámci žaloby nevyhovuje s odôvodnením, že kvôli prekážke litispendencie súd konanie nepochybne zastaví a teda sa jedná o bezúspešne uplatňovanie práva, kvôli čomu nie je možné priznať oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Majetkové pomery sťažovateľa súd neskúmal. O opakovanej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v podanom odvolaní súd nerozhodol.

Uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 11 Co/49/2012-93 zo dňa 14.06.2012 bolo napadnuté uznesenie o zastavení konania zrušené a vec bola vrátená na prvostupňový súd na ďalšie konanie s tým, že prvostupňový súd mal najprv rozhodnúť o sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu a následne vyzvať sťažovateľa na odstránenie nedostatkov žalobného návrhu.

Uznesením zo dňa 07.09.2012 súd vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov žalobného návrhu pod sankciou odmietnutia žaloby, avšak urobil tak bez toho, aby rozhodol o sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu, čo mu aj sťažovateľ vo svojom podaní zo dňa 01.10.2012, ktorým reagoval na výzvu súdu, vytkol a z dôvodu právnej istoty a ochrany svojich základných práv opätovne požiadal o ustanovenie právneho zástupcu.

Na túto tretiu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu súd reagoval podaním zo dňa 23.10.2012, ktoré má však iba charakter poučenia, aj to pri postupe podľa § 30 O.s.p. poučenia nesprávneho, a nie rozhodnutia o žiadosti. Zákonný postup súdu podľa § 30 O.s.p. musí obsahovať jeho posúdenie otázky, či žiadateľ o ustanovenie právneho zástupcu ex-offo splňa predpoklady pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a ten v kladnom prípade súd žiadateľa na Centrum právnej pomoci odkáže. Podanie súdu zo dňa 23.10.2012, ale ani jeho neskoršie podanie zo dňa 9.12.2013 (upovedomenie), tieto náležitosti neobsahuje. Akýkoľvek iný výklad obsahu podaní súdu zo dňa 23.10.2012 a 9.12.2013 (upovedomenie) by viedol nevyhnutne k záveru, že sťažovateľ súdnemu testu materiálnych predpokladov pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov vyhovel, ktorý výklad by však bol v rozpore s následne vydanými rozhodnutiami súdu

Uznesením zo dňa 16.09.2013 Okresný súd Košice II na návrh žalovaného v druhom rade - [REDAKOVANÉ] uložil sťažovateľovi zložiť preddavok na trovy konania vo výške 201 330,43 €. Sťažovateľ preddavok na trovy konania nezložil.

Podaním zo dňa 28.10.2013 zaslal sťažovateľ súdu námietky na nevybavenie jeho žiadostí o ustanovenie právneho zástupcu ex-offo a požiadal súd o zhojenie tejto vady konania.

Podaním zo dňa 31.10.2013 sťažovateľ požiadal súd o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov.

Uznesením zo dňa 09.12.2013, č. k. 18 C/72/2010-230 súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov do výšky 50,- €. Uznesením zo dňa 09.12.2013, č. k. 18 C/72/2013-234 súd konanie zastavil pre nezloženie preddavku. Proti obom týmto uzneseniam sa sťažovateľ odvolal a o jeho odvolaní rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 07.02.2014, sp. zn. 4 Co/15/2014, 4 Co/16/2014 tak, že zrušil napadnuté uznesenia a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, pričom mu uložil najprv rozhodnúť o návrhu žalobcu na prerušenie konania a podanie návrhu ústavnému súdu zo dňa 12.02.2014 a v závislosti od tohto rozhodnutia následne odstrániť vytýkané vady, hlavne riadne rozhodnúť o nároku sťažovateľa na priznanie úplného oslobodenia od platenia súdnych poplatkov.“

Ústavný súd zistil, že okresný súd uznesením z 11. februára 2016 rozhodol o prerušení konania vedeného pod sp. zn. 18 C 72/2010 do rozhodnutia ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 30/2015. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 4. marca 2016 odvolanie, pričom okresný súd predmetný spis predložil Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie, ktorý dosiaľ o odvolaní nerozhodol.

Keďže dosiaľ nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a jeho právo na prejednanie vecí v primeranej lehote zakotvené v čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C/72/2010.

2. Ústavný súd SR v zmysle § 56 ods.3 písm. a/ zákona č. 38/1993 Z. z., prikazuje Okresnému súdu Košice II konať bez zbytočných prieťahov.

3. Priznáva [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.000.- €, ktoré mu je povinný zaplatiť Okresný súd Košice II do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 355,73 € na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Augustína Tomáša, advokáta so sídlom Floriánska 16, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

3. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. 1 Spr V/828/2016 zo 16. decembra 2016 (doručeným ústavnému súdu 22. decembra 2016), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„... na skutkovú obťažnosť sporu poukazuje stanovisko zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ] (ktoré tvorí prílohu môjho vyjadrenia), keď poukazuje na fakt, že sťažovateľ vo svojich podaniach kumuluje nároky súvisiace s ďalšími súdnymi konaniami, na ktoré buď priamo odkazuje alebo náväznosť je zistená až z týchto konaní, ktoré priamo cituje. V zmienených súdnych konaniach žalobca prepája nároky spoločností s vlastným majetkom. Len na základe lustrácie spisov, preštudovania ich obsahu a rozhodnutí v nich vydaných je možné posudzovať skutkovú a právnu súvislosť s predmetom konania v namietanej veci, čo je spojené s časovou náročnosťou...

... prietahy spôsobené sťažovateľom spočívajú predovšetkým v podaní nejasného návrhu, ktorý upresňoval až na základe výzvy súdu, tiež nereagovaním na výzvu súdu zo dňa 23.10.2012 (riešenie otázky právneho zastúpenia sťažovateľa).

jediným obdobím úplnej nečinnosti okresného súdu bol časový úsek od 9.9.2010 do 1.12.2011; po doručení žiadaných dokladov 16.6.2014 síce úkon vo vzťahu k sťažovateľovi urobený nebol (nebola mu zasielaná výzva a pod.), avšak konajúca sudkyňa intenzívne zisťovala konania na ústavnom súde, za tým účelom tento aj písomne a telefonicky kontaktovala, aby bolo možné rozhodnúť o návrhu sťažovateľa na prerušenie konania a po zistení potrebných údajov konanie vo veci prerušila.

... ak ústavný súd dospeje k záveru, že v konaní vznikli prietahy, posúdenie ich zbytočnosti ponechávam na zvážení tohto súdu.

... záverom poukazujem na skutočnosť, že spis sa opakovane, a to v období od 13.2.2012 do 10.7.2012, od 21.1.2014 do 27.5.2014 a od 18.3.2015 do súčasnosti nachádzal na odvolacom Krajskom súde v Košiciach, pričom tieto obdobia nie som oprávnený žiadnym spôsobom hodnotiť či posudzovať. V konaní sa riešila tiež otázka odstránenia väd návrhu, priznania oslobodenia od súdnych poplatkov, ustanovenia právneho zástupcu sťažovateľovi a súladnosti zákonného ustanovenia s Ústavou SR, čo si vyžadovalo značný časový priestor. Napokon, ako to vyplýva aj z písomného vyjadrenia zákonnej sudkyne, musela sa priebežne oboznamovať s viacerými konaniami a rozhodnutiami v nich a za tým účelom muselo dochádzať k zabezpečeniu a pripájaniu predmetných spisov. V neposlednom rade je potrebné poukázať na fakt, že prerušenie konania uznesením zo dňa 11.2.2016 inicioval sám sťažovateľ, ktorý po jeho vydaní a náležitom odôvodnení podal proti nemu odvolanie...“

4. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu zo 16. decembra 2016 bol aj prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania:

«... žalobu podal sťažovateľ na tunajšom súde dňa 6.5.2010. Zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu.

- dňa 11.5.2010 boli pripojené spisy sp. zn. 29 C 13/2010 a 15 C 3/2010.

- dňa 14.5.2010 bola zasielaná výzva sťažovateľovi, na ktorú odpovedal 24.5.2010.

- dňa 1.6.2010 bola sťažovateľovi zasielaná ďalšia výzva, na ktorú bola odpoveď tunajšiemu súdu doručená 18.6.2010.

- dňa 24.6.2010 požiadala zákonná sudkyňa o pripojenie spisu sp. zn. 21 C 29/2005 Okresného súdu Košice I, z ktorého bol 6.7.2010 vykonaný úradný záznam.

- dňa 30.8.2010 bol žiadaný z Krajského súdu v Košiciach spis sp. zn. 15 Cb 870/2000, z ktorého boli zabezpečené dňa 9.9.2010 fotokópie (č. l. 60-72 spisu).

- dňa 1.12.2011 boli v úradnom zázname zaznamenané zistenia z pripojených spisov.

- na základe uvedených zistení bolo konanie uznesením zo dňa 5.12.2011 zastavené.

- dňa 19.12.2011 sa sťažovateľ proti uzneseniu odvolal.

- dňa 21.12.2011 bolo odvolanie doručené žalovaným na vyjadrenie v lehote 10 dní.

- uznesením zo dňa 21.12.2011 neustanovil súd sťažovateľovi zástupcu v konaní.

- dňa 13.2.2012 bol spis predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach.

- uznesením Krajského súdu v Košiciach, ktoré bolo tunajšiemu súdu doručené 10.7.2012, bolo uznesenie okresného súdu zrušené a vec vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

- dňa 7.9.2012 bola sťažovateľovi zasielaná výzva na odstránenie väd podania.

- opravu a doplnenie žalobného návrhu doručil sťažovateľ dňa 4.10.2012.

- dňa 23.10.2012 bolo sťažovateľovi zaslané procesné poučenie a bol upovedomený o skutočnosti, že so žiadosťou o ustanovenie zástupcu v konaní je potrebné obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

- v dňoch 23.10.2012 a 22.1.2013 žiadala zákonná sudkyňa opätovne o pripojenie spisov a žiadala o informáciu Centrum právnej pomoci v Košiciach, keďže sťažovateľ na vyššie uvedenú výzvu nereagoval.

- dňa 12.2.2012 Centrum právnej pomoci oznámilo, že sťažovateľ ho nekontaktoval.

- dňa 8.3.2013 bola zasielaná výzva sťažovateľovi, na ktorú reagoval 4.4.2013.

- dňa 15.4.2013 boli zasielané výzvy žalovaným.

- dňa 29.5.2013 dal žalovaný v 2. rade návrh na zloženie preddavku na trovy konania.

- dňa 9.10.2013 doručil svoje vyjadrenie žalovaný v 1. rade.

- uznesením zo dňa 16.9.2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť 23.9.2013, bola žalobcovi uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania.

- z úradného záznamu (č. l. 221 spisu) bolo zistené, že sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok za návrh na začatie konania.

- dňa 4.11.2013 predložil sťažovateľ do spisu „námietky“ a žiadosť na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

- uznesením zo dňa 9.12.2013 bolo sťažovateľovi priznané sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov do výšky 50,- eur vrátane. Uznesením z uvedeného dňa bolo konanie zastavené. Sťažovateľ bol opakovane upovedomený, že so žiadosťou na ustanovenie právneho zástupcu je potrebné obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

- dňa 17.1.2014 sa sťažovateľ proti uzneseniu o čiastočnom priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov zo dňa 9.12.2013 odvolal,

- v dôsledku podaného odvolania bol spis dňa 21.1.2014 predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach, z ktorého bol vrátený 27.5.2014 so zrušujúcim uznesením.

- po doručení rozhodnutia odvolacieho súdu bol právny zástupca sťažovateľa vyzvaný na dokladovanie pomerov účastníka konania, ktoré je potrebné pre priznanie oslobodenia do súdnych poplatkov

- žiadané doklady boli súdu doručené 16.6.2014

- dňa 12.2.2014 podal právny zástupca sťažovateľa návrh na prerušenie konania a podanie ústavnému súdu v zmysle čl. 144 ods. 2 Ústavy SR pre rozpor ustanovenia § 141 a Občianskeho súdneho poriadku s Ústavou SR.

- dňa 3.11.2014 zákonná sudkyňa lustráciou zistila, že na ústavný súd boli podané dve podania, týkajúce sa predmetného návrhu na prerušenie konania.

- dňa 13.2.2015 požiadala konajúca sudkyňa ústavný súd o oznámenie stavu konania týkajúceho sa súladnosti zmieneného zákonného ustanovenia s Ústavou SR.

- Kancelária Ústavného súdu SR na prípis odpovedala listom zo dňa 26.2.2015.

- za účelom zistenia vyššie uvedenej skutočnosti zasielala zákonná sudkyňa výzvu Okresnému súdu v Pezinku, a to 4.5.2015 a stav konania bol telefonicky zisťovaný 19.6.2015

- dňa 22.10.2015 bolo na Ústavnom súde SR zistené, že návrh o vyššie uvádzanej súladnosti zákonného ustanovenia s Ústavou SR je evidovaný,

- uznesením zo dňa 11.2.2016 bolo konanie prerušené do času rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS/2015 (správne PL. ÚS 30/2015, pozn.).

- dňa 8.3.2016 sa sťažovateľ proti uzneseniu odvolal.

- dňa 18.3.2016 bol spis predložený na rozhodnutie odvolaciemu Krajskému súdu v Košiciach, na ktorom sa nachádza doposiaľ.

Konanie bolo prerušené uznesením zo dňa 11.2.2016 (§ 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku), proti ktorému sa sťažovateľ odvolal, v dôsledku čoho bol spis predložený na rozhodnutie odvolaciemu súdu, na ktorom sa nachádza od 18.3.2016 doposiaľ.»

Ústavný súd poznamenáva, že nálezom sp. zn. PL. ÚS 30/2015 z 11. mája 2016 rozhodol, že ustanovenie § 141a Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 6 Co 75/2016 z 23. januára 2017 zrušil uznesenie okresného súdu z 11. februára 2016 o prerušení konania a vec mu vrátil na ďalší postup.

5. K vyjadreniu okresného súdu zo 16. decembra 2016 bolo pripojené aj stanovisko zákonnej sudkyne, ktorá v jeho závere uviedla:

„Aj keď nebolo doposiaľ vo veci meritórne rozhodnuté, je to dané spôsobom, akým žalobca uplatňuje svoj nárok a počtom jeho procesných návrhov, o ktorých je súd nútený konať (obdobne o sťažnosti žalobcu I. ÚS 120/2014). Žalobca vo svojich podaniach kumuluje nároky súvisiace s ďalšími súdnymi konaniami, na ktoré buď priamo odkazuje alebo náväznosť je zistená až z týchto konaní (sp. zn. 21 C 29/05, 6 Cbi 275/01 Okresného súdu Košice I; 11 C 422/02; 29 C 13/10; 15 C 3/10, 20 C 80/12 Okresného súdu Košice II; 6 Cb 275/01 15 Cbo 80/00 7Cb 278/01 Krajského súdu v Košiciach). V zmienených súdnych sporoch žalobca prepája nároky spoločností [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] s vlastným majetkom, pričom v týchto spoločnostiach súčasne pôsobil ako spoločník i konateľ. Len na základe lustrácie spisov, preštudovania ich obsahu a rozhodnutí v nich vydaných, je možné posudzovať skutkovú a právnu súvislosť s predmetom konania vo veci sp. zn. 18 C 72/10, čo je spojené s časovou náročnosťou pri zabezpečovaní súdnych spisov aj ich štúdiom. I keď nie sú vykonávané úkony súdu priamo voči žalobcovi, súd vždy realizoval úkony potrebné na prípravu veci na rozhodnutie vo veci samej alebo na rozhodnutie o procesnom návrhu žalobcu. Tieto skutočnosti vyplývajú z obsahu spisu i záznamov vykonávaných súdom o uskutočnených šetreniach. Žalobca mal záujem, aby sa ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku stalo predmetom konania na Ústavnom súde, preto súd po zistení, že také konanie prebieha, zohľadnil toto stanovisko žalobcu aj vo svojom ďalšom procesnom postupe, keď do vyriešenia tejto otázky nevydával rozhodnutie v neprospech žalobcu. Aj v prípade, ak by súd sám v tejto veci inicioval konanie pred Ústavným súdom SR, išlo by len o množenie totožných návrhov doručených

Ústavnému súdu, a na procesnú pozíciu žalobcu, by to nemalo žiadny vplyv, nakoľko konanie na tunajšom súde by bolo nutne prerušené do rozhodnutia Ústavného súdu SR.“

6. K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ zaujal stanovisko, v ktorom okrem iného uviedol:

«... rozhodne odmietam prehlásenie súdu o skutkovej a právnej zložitosti sporu s tvrdením, že ja ako žalobca kumulujem nároky, a prepájam nároky spoločností s vlastným majetkom.

Odmietam aj argumentáciu súdu, odvolávajúcu sa na vyjadrenie zákonnej sudkyne, že bolo potrebné preštudovať, prelustrovať... množstvo spisov (vo vyjadrení sudkyne uvedených).

V žalobe som sa odvolal len na tri súdne spisy, v rozsahu dôkazov na preukázanie rozsahu majetku, výšky škody, vlastníctva majetku a prevzatia majetku do držby správkynou: KS KE, sp. zn. 2 K/249/98 (konkurzný spis), KS KE, sp. zn. 6 Cb/275/2001 (vylučovací spor pôvodne podnikateľského majetku [REDAKOVANÉ]) a OS KE I, sp. zn. 21 C/29/2005 (vydanie vecí, alternatívne náhrada škody JUDr. Sopkovou).

Ďalšie spisy označené vo vyjadrení sudkyne, nemôžu byť podľa môjho názoru považované za potrebné pre rozhodnutie veci...

... žalobný návrh som podával ako laik a už v rámci neho (6.5.2010) som súdu oznámil, že nedostatky návrhu chcem odstrániť s pomocou právneho zástupcu, o ustanovenie ktorého som v rámci podaného návrhu súd požiadal. Súd moje majetkové pomery, bez posúdenia ktorých o návrhu rozhodnúť nemohol, neskúmal. O žiadosti súd rozhodol až dňa 21.12.2011 jej zamietnutím z dôvodu, že konanie zastaví pre prekážku litispendencie, čo avšak bolo až po tom, ako konanie už predtým, dňa 5.12.2011 pre prekážku litispendencie zastavil.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu predstavuje procesnú prekážku postupu konania, k odstráneniu ktorej súd nekonal, resp. konal vadne, v období od 6.5.2010 do 14.6.2012 (zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, KS KE, sp. zn. 11 Co/49/2012).

... odvolací Krajský súd Košice vo svojom rozhodnutí zo dňa 14.6.2012, sp. zn. 11Co/49/2012, celkom jasne uviedol, aký mal byť správny postup prvostupňového súdu. Citujem (str.4): „Súd prvého stupňa mal preto správne žalobcu vyzvať na odstránenie vád

podania (po vyporiadaní sa s jeho žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu) a nemohol na základe neúplnej žaloby posudzovať...“.

Je zarážajúce stanovisko zákonnej sudkyne, podľa ktorej, citujem: „Aj keď odvolací súd uviedol, že prvostupňový súd sa neriadil právnym názorom vyplývajúcim z uznesenia Krajského súdu v Košiciach zo dňa 14.6.2012, č. k. 11 Co 49/12-93, ktorým bolo zrušené uznesenie o zastavení konania pre prekážku litispendencie, keď prvostupňový súd mal vyzvať žalobcu na odstránenie väd žaloby po vysporiadaní sa s jeho žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu, takýto právny názor v uvedenom uznesení odvolacieho súdu nebol vyslovený. Súdu prvého stupňa bola uložená povinnosť vyzvať žalobcu na odstránenie väd podania, ktorú prvostupňový súd rešpektoval...“

Je pravdou, že v poslednom odstavci 11 Co/49/2012-93 odvolací súd usmernil súd prvého stupňa k ďalšiemu postupu tak, že povinnosť rozhodnúť o mojej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu nezopakoval, prvostupňový súd je však viazaný nielen usmernením ďalšieho postupu, ale aj právnymi názormi a, a to najmä, rešpektovaním základných práv účastníkov konania, kam právo na právnu pomoc nesporne patrí...“

Vyjadrenie predsedu súdu o jedinom období úplnej nečinnosti súdu od 9.9.2010 do 1.12.2011 koliduje s jeho vyjadrením zo dňa 6.2.2015, č. j. Spr 15/2015, ktorým bola vybavená moja sťažnosť na prieťahy v konaní 18 C/72/2010, v ktorom potvrdil, že odo dňa 16.6.2014 nebol vo veci vykonaný ďalší úkon. Vo vyjadrení ústavnému súdu však tvrdí už niečo iné.

Faktom je však skutočnosť, že aj vadné rozhodnutia súdu vytvárajú prieťahy v konaní, hoci ich nie vždy možno označiť za prieťahy bezdôvodné, nakoľko vyvolané opravné konania nesmerujú k rozhodnutiu veci, ale k náprave súdom spôsobených väd. Každopádne však spôsobujú predĺženie doby do rozhodnutia veci nad rámec, ktorý možno považovať za dobu pre rozhodnutie veci primeranú...“

Odmietam argumentáciu súdu, podľa ktorej som za prieťahy zodpovedný ja, nakoľko najprv som návrhom na prerušenie konania inicioval konanie o prerušení konania a keď mi súd vyhovel a konanie prerušil, tak som sa voči prerušeniu odvolal.

Podaním zo dňa 12.2.2014 ste na môj pokyn podal odvolaciemu súdu návrh na prerušenie konania podľa §109 ods. 1, písm. b/ O.s.p. a podanie návrhu ústavnému súdu podľa čl. 144 ods.2 Ústavy SR. Dôvodom bol tvrdý nesúlad ust. §141a O.s.p. s Ústavou

SR. Účelom bolo, aby v prípade vadného odvolacieho rozhodnutia, ak by bolo založené na formalizme, nebola moja vec právoplatne skončená v môj neprospech za situácie, kedy sa ústavný súd k spôsobu aplikovania ust. § 141a O.s.p. súdmi, vo viacerých svojich rozhodnutiach vyjadril kriticky.

Návrh bol odvolaciemu súdu doručený až po jeho rozhodnutí o zrušení prvostupňového rozhodnutia o zastavení konania a vrátení veci na ďalšie konanie na prvý stupeň (o čom sme nevedeli), preto odvolací súd uložil súdu prvého stupňa rozhodnúť aj o tomto návrhu. Spis bol na prvý stupeň vrátený dňa 27.5.2014. Následne ma súd vyzval na dokladovanie mojich majetkových pomerov pre rozhodnutie o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, čo som urobil dňom 16.6.2014.

O žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov súd doteraz nerozhodol...

Odvolanie voči prerušeniu konania som podal z dôvodu nepochopenia príslušnej časti odvolacieho rozhodnutia Krajského súdu Košice zo dňa 7.2.2014, sp. zn. 4 Co/15/2014-304 (konajúc bez právneho zastúpenia), s mylnou a teda vadnou odvolacou argumentáciou.

Odvolanie v najbližších dňoch vezmem späť.

Avšak, ak by súd bol býval rozhodol o mojej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v súlade so zákonom, nie je možné vylúčiť, že právny zástupca by mi bol ustanovený a tento ma mohol pred chybným odvolaním uchrániť...

Pokiaľ ide o obdobie od doručenia odvolacieho rozhodnutia 4 Co/15/2014-304 prvostupňovému súdu (27.5.2014) do prerušenia konania dňa 11.2.2016, vyjadrenie konajúcej sudkyne vyvoláva dojem (možno oprávnený) o procesnom postupe súdu v prospech zaistenia maximálnej spravodlivosti žalobcovi. Vzhľadom na dovtedajší rad procesných pochybení a vadných rozhodnutí, všetkých v môj neprospech, mám s úplnou akceptáciou predkladaných tvrdení značný problém...»

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľ sa sťažnosťou okrem iného domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

10. Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Pokiaľ ústavný súd v ďalšom texte poukazuje na Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), ide o znenie platné do 30. júna 2016.

14. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

16. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy bude konať nové pojednávanie, a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

18. Pokiaľ ide o kritérium právnej a skutkovej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že spory o náhradu škody tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Výklad a používanie

právnej úpravy sú stabilizované v pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, kde je upravená aj metodika ich postupu v týchto veciach. Ústavný súd v súvislosti s nutnosťou oboznámiť sa s obsahom iných konaní, na ktoré poukazuje sám sťažovateľ, uznáva určitú mieru skutkovej zložitosti veci, no v dôsledku uvedeného nie je možné ospravedlniť súčasný stav ani dĺžku napadnutého konania.

19. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom vysloveným už v uznesení sp. zn. I. ÚS 120/2014 z 19. marca 2014, že k spomaleniu priebehu napadnutého konania podstatným spôsobom prispel samotný sťažovateľ podaním žaloby bez dostatočnej špecifikácie uplatnenej náhrady škody (strata majetku, ušlý zisk, inflačné znehodnotenie majetku a vyvolané škody) a ďalej poukazovaním na iné konania súvisiace s vecou, pričom okresný súd musel tieto spisy vyžiadať a oboznámiť sa s ich obsahom. Podľa názoru ústavného súdu je nepodstatné, že sťažovateľ, ako sám uvádza, na iné konania poukazuje „*len v rámci obrany práva na právnu pomoc v konaní, resp. tvrdeného nároku na úplné oslobodenie od súdnych poplatkov*“. Uvedené skutočnosti je potrebné v súvislosti s priet'ahmi v konaní pripísať na ťarchu sťažovateľa a ústavný súd ich zohľadnil pri rozhodovaní o uplatnenom nároku na priznanie finančného zadosťučinenia.

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu.

21. Aj keď postup okresného súdu bol v zásade plynulý, bez období výraznej nečinnosti a bez väčších intervalov medzi jednotlivými procesnými úkonmi, na druhej strane bol postihnutý neefektívnosťou.

22. O neefektívnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní svedčí fakt, že napadnuté konanie, ktoré začalo ešte 6. mája 2010, nielen že nebolo dosiaľ právoplatne skončené, ale dosiaľ sa v merite veci ešte ani nepojednávalo. Navyše, nesprávne procesné rozhodnutia okresného súdu z 5. decembra 2011 a 9. decembra 2013 boli uzneseniami

Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11 Co 49/2012 zo 14. júna 2012 a uznesením sp. zn. 4 Co 15/2014 a 4 Co 16/2014 zrušené a vrátené na ďalšie konanie.

23. Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre preukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívnosť, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľka obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

24. Okrem konštatovania neefektívnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní zobral, ako už bolo uvedené, ústavný súd do úvahy najmä tú skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené ani po takmer 7 rokoch od jeho začatia, čo nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné. Ústavný súd už taktiež judikoval, že ak už konanie trvá neprimerane dlho, má všeobecný súd venovať zvláštnu pozornosť jeho urýchleniu (III. ÚS 146/05), čo podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach danej veci nebolo realizované.

25. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 72/2010 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

26. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

27. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

28. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € z dôvodov v nej uvedených. Poukázal najmä na to, že „v dôsledku neefektívnej činnosti resp. nečinnosti súdu je už viac ako 5 rokov vystavený právnej neistote vo veci, ktorá sama o sebe predstavuje už len subsidiárne riešenie po zlyhaní štátom poskytovanej ochrany, štátom nezákonne napadnutého vlastníckeho práva“. Priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy, podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade neprichádza do úvahy, pretože sťažovateľ zásadným spôsobom prispel k predĺženiu priebehu napadnutého konania, na čo ústavný súd poukázal pri vyhodnotení veci podľa druhého kritéria, a preto ústavný súd v okolnostiach danej veci sťažovateľovi finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 3 výroku tohto nálezu).

29. Ústavný súd v okolnostiach danej veci považoval výrok o porušení základného práva sťažovateľa a výrok, ktorým prikázal okresnému súdu v predmetnej veci konať bez zbytočných prietáhov, za dostatočnú ochranu jeho práv.

30. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. Augustínom Tomášom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839,83 €.

32. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2015 predstavuje spolu s režijným paušalom (2 x 8,39 €) sumu 296,44 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 355,73 €.

33. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2017